

ตอนที่ ๑

แนวคิดเกี่ยวกับจิตสำนึก ด้านจริยธรรมในสังคมไทย

*Conceptual Framework Regarding Moral Consciousness
in Thai Society*

การเสริมสร้างจริยธรรมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล*

...“ภายใน ๑๐ ปีเมืองไทยน่าจะเจริญ ข้อสำคัญ คือ ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จ และไม่ทุจริตเสียเอง”...

...“ถ้าทุจริตแม้แต่นิดเดียวก็ขอแข่งให้มีอันเป็นไป พูดอย่างนี้หยาบคาย แต่ว่าขอให้มีอันเป็นไป แต่ถ้าไม่ทุจริต สุจริต และมีความตั้งใจมุ่งมั่นสร้างความเจริญ ก็ขอให้ต่ออายุได้ถึง ๑๐๐ ปี ส่วนคนไหนที่มีอายุมากแล้ว ขอให้แข็งแรง ความสุจริตจะนำไปประเทศไทยรอดพ้นอันตราย”...

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชทานแก่คณะผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ

ในโอกาสเข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๖

สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

“...In 10 years, Thailand should be prosperous but the point is we have to succeed in suppressing corruption and should not commit it ourselves.”

“...If one commits corruption, no matter how small, I wish he faces calamity. do not mean to be rude but I want the person to feel the consequence. On the contrary those who are honest and steadfast in their duties to create prosperity for the country, may they live to reach the age of 100 years, and have good health. Only honesty will save Thailand from devastation...”

Excerpted from His Majesty the King’s address to the provincial governors under the pilot project on integrated administrative system at their audience to pledge in His Majesty’s presence on October 8, 2003, at Chitralada Palace.

(Translated by Editorial Board)

*ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล (Dr. Sumet Tantiwechakul) กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา (The Chaipatana Foundation) ๖๐๘ สนามเสือป่า พระราชวังดุสิต ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

สถานะของประเทศไทยทุกวันนี้ มีโรคร้ายโรคหนึ่ง ซึ่งเกาะกินมาเป็นเวลานานแล้ว โรคนี้ไม่ใช่โรคร้ายที่เพิ่งเกิดขึ้น หากแต่เกิดมานานแล้ว และคิดว่าเป็นโรคที่ร้ายแรงยิ่งกว่าโรคติดต่อใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะโรคร้ายที่เกิดขึ้นกับร่างกายก็จะทำลายแค่ตัวคนที่เป็นโรคเท่านั้น แต่โรคร้ายที่กำลังกล่าวถึงนี้ทำลายระบบทั้งระบบ โรคนี้คือ “โรคคอร์รัปชัน” ซึ่งตอนนี้กำลังกระจายไปทั่ว โดยไม่เลือกเพศ ไม่เลือกสถานะ ไม่เลือกหน่วยงาน ไม่เลือกสถานที่ใด ๆ ทั้งสิ้น

ความรุนแรงของโรคคอร์รัปชันนั้นเป็นที่รับรู้กันในระดับสากล เพราะแต่ละปีจะมีองค์กรเพื่อความโปร่งใสระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นองค์กรศึกษาการคอร์รัปชันระดับโลกประกาศผลออกมาทุกปีว่าประเทศใดมีระดับการคอร์รัปชันเป็นอย่างไร สำหรับประเทศไทยนั้นไม่เคยสอบผ่านเลย ดังนั้น ใครที่พูดว่าบ้านเมืองเจริญขึ้น การทุจริตคอร์รัปชันควรจะลดลง ผลกลับปรากฏว่าไม่ใช่เลย คะแนนของประเทศไทยไม่เคยดีขึ้น โดยในปี ๒๕๔๑ จากคะแนนเต็ม ๑๐ ได้ ๓.๐ ปี ๒๕๔๒ – ๒๕๔๕ ได้ปีละ ๓.๒ เท่ากัน ปี ๒๕๔๖ ได้คะแนน ๓.๓ ปี ๒๕๔๗ ได้คะแนน ๓.๖ ปี ๒๕๔๘ ได้คะแนน ๓.๘ อยู่ในอันดับที่ ๕๙ จากประเทศที่สำรวจทั้งหมด ๑๕๙ ประเทศ ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านของเรา เช่น ประเทศมาเลเซียสอบผ่านได้ ๕.๑ ฮองกงได้ ๘.๓ ญี่ปุ่นได้ ๗.๑ ไต้หวันได้ ๕.๕ ประเทศสิงคโปร์ทำได้ถึง ๙.๔ เขาทำได้อย่างไร เมื่อได้รับรู้แบบนี้แล้วเราจึงจำเป็นต้องหันมาดูแลตัวเองบ้าง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่า การทุจริตคอร์รัปชันเป็นภัยอันตรายของแผ่นดิน ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งแก่คณะผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ ในโอกาสเข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๖ ในส่วนที่เกี่ยวกับการคอร์รัปชันไว้ว่า

...“ ภายใน ๑๐ ปี เมืองไทยน่าจะเจริญ ข้อสำคัญคือ ต้องหยุดการทุจริตให้สำเร็จ และไม่ทุจริตเสียเอง ”...

...“ ถ้าทุจริตแม้แต่นิดเดียว ก็ขอแข่งให้มีอันเป็นไป พุดอย่างนี้หายบาย แต่ว่าขอให้มันอันเป็นไป แต่ถ้าไม่ทุจริต สุจริต และมีความตั้งใจมุ่งมั่นสร้าง ความเจริญ ก็ขอให้ต่ออายุได้ถึง ๑๐๐ ปี ส่วนคนไหนที่มีอายุมากแล้ว ขอให้แข็งแรง ความสุจริตจะนำให้ประเทศไทยรอดพ้นอันตราย...”

แสดงว่าอาการโรคคอร์รัปชันนี้หนักจนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต้องทรงลงมาสั่งสอนอย่างค่อนข้างรุนแรงเด็ดขาด แล้วพวกเราเป็นพสกนิกรชาวไทยจะไม่รับใส่เกล้าใส่กระหม่อมนำไปปฏิบัติหรือ จึงถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องช่วยกันขจัดทุกข์ที่เกิดจากเรื่องนี้ เพื่อทำแผ่นดินของเรานั้นให้เกิดประโยชน์สุข

แผ่นดินไทย เป็นแผ่นดินที่เราต้องรัก ต้องรักษา ไม่ใช่มาคอยโกยกับแผ่นดินนี้ ดังนั้น พสกนิกรไทยทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในสถานะใด จะเป็นข้าราชการ นักธุรกิจ ผู้นำท้องถิ่น หรือประชาชนธรรมดา ก็มีหน้าที่จะต้องรักษาแผ่นดินด้วยกันทั้งนั้น เราทุกคนจึงต้องทะนุถนอมแผ่นดินของเรา

คำว่า “ประโยชน์สุข” นั้นมีความหมายที่ลึกซึ้งมาก เพราะคำนี้ได้ถูกกำหนดไว้เป็นเป้าหมายที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงแสดงเมื่อ ๖๑ ปีก่อน ในวันที่เสด็จขึ้นครองราชย์ได้ทรงประกาศเป้าหมายในการครองแผ่นดินของพระองค์ไว้ว่า “...เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ได้ทรงกำหนดไว้ว่าประโยชน์ใด ๆ ที่ได้สร้างนั้น ไม่ได้เป็นเพียงประโยชน์อย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องเป็นประโยชน์ที่ต้องบันดาลความสุขให้เกิดขึ้นได้ เพราะถ้าแค่เกิดประโยชน์เฉยๆ แครวัยเฉยๆ แล้วไม่มีศีลธรรม เป็นความร่ำรวยที่เกิดขึ้นจากความไร้ศีลธรรม เกิดจากการคอร์รัปชัน คงไม่ใช่เป็นสิ่งที่พระองค์ท่านทรงปรารถนา

ดังนั้น ในการร่วมกันแก้ปัญหาคอร์รัปชันทุกภาคส่วนของสังคมต้องร่วมกันแก้ไข ซึ่งแบ่งออกได้หลายระดับ ได้แก่

ระดับที่สอง ระดับสังคมส่วนรวม ภาคธุรกิจ
ภาคราชการ ภาคชุมชน ภาคท้องถิ่นต่าง ๆ ต้องรวม
พลังต่อต้าน

ระดับที่สี่ ระดับตัวบุคคลทุกคนมีจิตสำนึก
ที่ดีอยู่ในธรรมชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสอนคนไทยมา ๖๑ ปีแล้ว ทรงสอนวิธีการดำรงชีวิต ทรงสอนการดำรงตน ทรงสอนวิธีการปฏิบัติงาน ฯลฯ และทรงปฏิบัติพระองค์ให้เป็นแบบอย่างในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะความเรียบง่าย ความประหยัด และความมีวินัย

พระองค์ทรงสอนว่า คนไทยต้องรู้ รักสามัคคี
รู้ว่าทำอะไรอยู่ หนทางแก้ไขอย่างไร แล้วลงมือ
ปฏิบัติ มีความปรารถนา มีความรักเป็นพลังผลักดัน
และต้องมีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกันทำ

คนไทยทุกคนจึงควรดำเนินชีวิตตามรอย
พระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่ง
จะทำให้ชีวิตพบกับความปิติสุขทั้งกายและใจ
ยึดความร่ำรวยอย่างยั่งยืน และนำไปสู่ความสุข คือ
“ประโยชน์สุข” นั้นเอง